

Και νὰ τοὺς πάρῃ ἡ τρικυμιὰ, ὁ ἄνεμος, ἡ βυή,
καὶ νὰ τοὺς σόρῃ νὰ χαθοῦν,
νᾶναι γιὰ μὲ παρηγοριά, στὴν ἄλλη μου ζωή,
πὼς δὲ θὰ μισηθοῦν.

✱ ✱ ✱ ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΙΛΛΑ ✱ ✱ ✱

Σπίτι, γαλήνιο μου, ἡμερο, τῆς μοναξιάς κελί,
παράμερα οἰμένο,
τὴ φαντασία μου τράβηξες καὶ τὴν ψυχή, θολή,
καὶ τὸν καημὸ μου τὸ θλιμένο.

Ν' ἀποξεχάσω λόγιασα τὸν κόσμον τὸν πικρό,
τὴ μισερὴ γλαυολή του,
ποὺ μὲ ταπεινώσε βαθιά, καὶ μ' ἔδειξε μικρὸ
στὸ κύλισμα καὶ στὴν ὀρμή του.

Μὰ ἐδῶ τὰ κυπαρίσσια σου ψηλά, πυκνά, λαός,
τὴ νύχτα καὶ τὴ μέρα,
τὴν τρικυμιὰ ὅλης τῆς ζωῆς μου φέρνουν
[πάλι ἐμπρὸς
καθὼς θρηνοῦν μὲ τὸν ἀέρα.

✱ ✱ ✱ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ✱ ✱ ✱

Τὸ καλοκαίρι μ' ἔλουσε στὸ δροσερὸ τῆς νάμα
τοῦ γέλιου σου ἡ χαρά.
Δεδῆκαν τὸ χινόπωρο μὲ τὸν καημὸ μου ἀν-
[τάμα
τὰ μάτια σου ἱλαρά.

Τὸν κρύο χειμῶνα ἀστεῖρευτὴ μὲ θέρμανε ἡ
[λαλιά σου,
— μὰ ἐσὺ δὲ μ' ἀγαπᾷς—
Τὴν ἀνοιξὴ μαράθηκαν τὰ φύλλα τῆς καρ-
[διάς σου
καὶ ἀνθὸς τοῦ ὀνείρου, πᾶς . . .

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

—“Ἐνα Κρητικὸ πούλο, ὁ Γιάννης ὁ Κοκκινάκης, μᾶς ἔ-
στεῖλε ἕνα λυρικὸ ἄρθρο, μὲ τὸν τίτλο «Δὲ θάργῃρει», ἀ-
φιερωμένο στὸ Βενιζέλο. Τὸ ἄρθρο αὐτό, ποῦχει πολλὰ ὁ-
μορφα μέρη, δὲν ἔχουμε τόπο νὰν τὸ τυπώσουμε ὅλாகερο. Τυ-
πώνουμε ὁμῶς τὸ τέλος του ἐδῶ, ποῦναι ἀληθινὰ ὠραίο :
«...Μὲ τὴν πῦρ μεγάλη πεποίθησις μπορούμε νὰ ποῦμε τὰ
κατάλληλα στὴν περίστασις λόγια τοῦ Σολωμοῦ, παραλλά-
ζοντάς τα κάπως :

Μ' ἀγκάθια μᾶς ἐμίσησε,
Νᾶβρει ἄνθια σὰ γυρίσει...

καὶ στρέφοντας στὸ λαό, νὰ βροντοφωνήσουμε συνεχίζον-
τάς τα :

Ἐτοίμασέ τα κ' ἔφτασε
Δὲν ἠμπορεῖ νὰ γῇσει.»

GEORG BRANDES

ΓΙΑ ΤΟΝ ΊΦΕΝ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ

(HENRIK IBSEN INTIME)

Μετάφρ. Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑ

12.—

Ὁ Μπράντ κηρύχνει πὼς ἡ Ἐκκλησιὰ δὲν ἔχει
οὔτε τοίχους, οὔτε θύραι καὶ πὼς μόνον ὁ εὐράνιος θέ-
λος θάφτανε νὰ τὴ σκεπάσει. Τὸ ἴδιον λέει κι' ὁ Ρενάν.
Αὐτὸς μάλιστα καταλήγοντας μᾶς δίνει: τούτῃ τὴν εἰ-
κόνα, πὼς ἡ παλιὰ ἐκκλησιὰ πρέπει ν' ἀντικατασταθεῖ
ἀπὸ μιὰν ἐκκλησιὰ νέαν καὶ πρὸς μεγάλη. (*) Τὸ πὼς
ἕνα δόγμα θρησκευτικὸ πρέπει νὰ κάνει θέσις σ' ἕνα
ἄλλο, τὸ πὼς ἕνα γένος θεῶν σ' ἕνα ἄλλο πάλι γένος,
ἡ ἀληθινὴ δημιουργία ἐνὸς κόσμου ποὺ νὰ ξεπερνᾷ
ἅπαντα τὶς πενιχρὰς εἰκόνας δίχως τίς ὁπείας εἴμαστε
ἀνίκανοι νὰ παρουσιάσουμε τὸ πλάσιμον τοῦ παντός—νὰ,
μιὰ ἀλήθεια ποὺ φωνάζει ὁ Ἴφεν μέσα στὸν **Αὐτο-
κράτορα καὶ τὸ Γαλιλαῖο**, τόσο καλὰ καθὼς καὶ
μέσα στὸ **Μπράντ**, κι' ἔτσι καθὼς κι' ὁ Ρενάν φωνά-
ζει. Ὁ Ρενάν παρόμοια μὲ τὸν Ἴφεν, ξέρει τὸ τρίτο
βασιλεῖον, κείνο δηλαδὴ ποὺ θὰ δεῖ συχωνεμένο τὸ χρι-
στιανισμὸ μὲ τὸν πανθεισμὸ μαζί.

Στὸ πλᾶν τοῦ Ρενάν καὶ τοῦ Τολστόι, ποῦναι τῆς
ἰδίας ἴσα ἴσα ἡλικίας, καὶ τοῦ Ρενάν ποῦναι λίγο πρὸ
παλιός, ὑπάρχει κ' ἕνας ἄλλος μεγάλος συγγραφεὴς,
πολύ πρὸ νέος ἐποῦτος, ποὺ πρέπει νὰ τὸν συγκρίνουμε
μὲ τὸ μεγάλο νορβηγὸ δραματοῦργον. Ἡ σύγκρισις τούτῃ
ἐπιβάλλεται. Κ' ἐπιβάλλεται καὶ γιατί ὁ Ἴφεν δὲν
εἶχε διαβάσει ποτέ τοῦ ἔργου τοῦ συγγραφέα ποὺ πρό-
κειται ν' ἀναφέρουμε καὶ γιατί ὁ συγγραφεὴς αὐτός,
ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Ἴφεν, μονάχα τὰ **Στηρίγματα τῆς
Κοινωνίας** γνώριζε, ἕνα ἔργο ἀδύνατον τὸ περισό-
τερο.

Ὁ συγγραφεὴς αὐτὸς εἶναι ὁ Νίτσε.

Καὶ οἱ δύο, κι' ὁ Ἴφεν κι' ὁ Νίτσε, εἶτανε ψυχῆς
πολεμικῆς. Ζούσανε ὁμῶς πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν πολι-
τικὴν ζωή.

Μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες ὁμοιότητες ποῦχουν ἀνάμεσά
τους εἶναι καὶ τούτῃ. Δὲ θέλανε νὰ τοὺς θεωροῦνε ἀ-
πόγονους ἀνθρώπων ταπεινῶν. Σ' ἕνα γράμμα ποὺ
μοῦστελε μιὰ φορὰ ὁ Ἴφεν, ἐκθειαστικὰ μεῦγραφε,
πὼς τόσο ἀπὸ τὸ μέρος τῆς μητέρας του, ὅσο κι' ἀπὸ

(*) Νά, ὅπως εἶναι τὰ λόγια τοῦ μεγάλου φιλόσοφου :
«Τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα ἀναποδογύρισε γοτθικὰ χτίρια, χτι-
σμένα δὲν ξέρει κανέναν πῶς, ποὺ μπορούσαν μολταταῦτα νὰ
στεγάσουν τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐπειτα προσπάθησε νὰ ξανα-
χτίσει τὸ χίριον πάνω σὲ καλύτερες ἀναλογίαι, μὰ χωρὶς
νὰ τὸ πετύχει...Τὶ νὰ γίνῃ ; Νὰ ζητήσουμε τὸ τέλειον πρὸ
πέρα, νὰ σπρώξουμε τὴν Ἐπιστήμη ἴσαμε τὰ τελευταῖα
τῆς ὁδοί.»

Σ. τοῦ Μ.

του πατέρα του, οι γονιοί του ἀνήκανε σὲ φαμίλιες τοῦ Skien ἀπὸ τὴς πιὸ ἐχτιμημένες τῆς ἐποχῆς. Μοῦ- γραφε ἀκόμα πῶς οἱ φαμίλιες αὐτὲς συγγενεῦναν μετὰ τὴν ἀρχαίαν ἀστική τάξη τοῦ τόπου καὶ τοῦ νομοῦ. Τὸ Skien ἐννοεῖται πῶς δὲν εἶναι καμμιά μητρόπολη καὶ οἱ παλιὲς του ἀστικὲς οἰκογένειες δὲν εἶχαν φυσικὰ γνωστὰς μακρύτερα ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς πόλης. Ὁ Ίφεν ὅμως ἤθελε ν' ἀποδείξει μετὰ τὸ αὐτὸ πῶς ἡ χολή του ἐναντία τῶν ὑψηλῶν τάξεων τῆς Νορδηγίας, δὲν ἔπρεπε νὰ νάκατεῖται μετὰ τὴν ἀγανάχτησιν καὶ τὴν ζήλειαν τοῦ ἀποξενωμένου.

Ὁ Νίτσε πάλι ἀγαποῦσε νὰ πιστεύουν οἱ γύρω του, μὴ φορὰ πού δὲν εἶχε καὶ δέντρο γενεαλογικόν, πῶς ἡ καταγωγή του βαστοῦσε ἀπὸ μίαν εὐγενικὰ πολονέ- ζικη φαμίλια. Κανένας δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὸ πάρει γιὰ ἰδέα μεγαλομανίας, τόσο περισσότερο μάλιστα ἀφοῦ τὸ διεκδικούμενον αὐτὸ ὄνομα ἀρχοντιάς, Niezky, κι' ἀπὸ τὴν ὀρθογραφία του τὴν ἰδίαν πρόδιδε πῶς δὲν εἶναι πολονέζικο. Κι' ὅμως δὲν πρόκειται μοναδικὰ γιὰ μίαν ἐπινόησιν ἁρρώστου. Ἡ πραγματικὴ ὀρθο- γραφία τοῦ ὀνόματος εἶναι Nicki. Καὶ πραγματικὰ κά- ποιος νέος πολονέζος, θαυμαστὴς τοῦ Νίτσε, ὁ Βερνάρ- δος Σάρλιτ, πέτυχε νὰποδείξει μ' ἓναν τρόπο ἀναμ- φισβήτησιν τὴν καταγωγήν τοῦ μεγάλου γερμανοῦ σκε- φτικιστῆ ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν Nicki. Καὶ τὸ πέτυχε γιὰ τὴν οἰκότητά τῆς πολονέζικης αὐτῆς φαμίλιας ἐκναδρεθῆκεν πάνω σ' ἓνα δαχτυλίδι, πού ἀπὸ αἰῶ- νες τώρα, ἀποτελοῦσε μέρος τῆς περιουσίας τῶν Νίτσε. Καὶ δὲν ἔχει βέβαια καὶ ἀπὸ τὸ Σάρλιτ, σὰν ἀ- γαπὰ νὰ βρῇ στήν ἡθικήν τοῦ ὑπεράνθρωπου τοῦ Νίτσε καὶ σ' ὅλο τὸν τρόπο πῶς ν' ἀριστοκρατοποιεῖ τὴ σύλληψιν τοῦ κόσμου, μίαν ἔκφρασιν τοῦ πνεύματος τῶν Szlachta, παραδομένων ἀπὸ τοὺς πολονέζους προγόνους.

Ὁ Ίφεν κι' ὁ Νίτσε, καθὼς κι' ὁ Ρενάν, μὰ ξεχω- ριστὰ ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, εἶχαν συζητήσει τὴν ἰδέαν ν' ἀνυψώσουν ἀνθρώπους ἀνώτερους. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀ- γαπημένη ἰδέα τοῦ Ρόσμερ. Γίνεται καὶ τοῦ δόχτορα Στόκμαν ἡ ἀγαπημένη ἰδέα. Παρόμοια, νὰ τὸ λέμε, κι' ὁ Νίτσε μιλά γιὰ τὸν ἀνώτερον ἄνθρωπον πού τονε θέλει γιὰ προσωρινὸ σκοπὸ τοῦ γένους, ἐνῶ στὸ με- ταξὺ ὁ Ζαρατούστρας ἀγγέλλει τὸν ὑπεράνθρωπον. Καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου ὁ ριζοσπαστισμὸς εἶναι κα- τάβαθρον ἀριστοκρατικόν. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ συναν- τιῶνται στή δύναμιν τῆς ψυχολογικῆς ἀνάλυσης. Ὁ Νίτσε ἀγαπᾷ τὴ ζωὴ καὶ τὸ βαθύ της ἄρωμα μετὰ τοιαύτην δύναμιν, πού καὶ ἡ ἀλήθεια ἡ ἰδία πού φαίνεται δίχως ἄξιν, σὰ δὲν πρόκειται νὰ συντελέσῃ στή διατή- ρησίν της καὶ στήν ἐντατικότητά της. Τὸ φέμα δὲν τοῦ φαίνεται δύναμιν καταστρεφτικὴ καὶ ολέθρια, παρὰ μονάχα σὰν πρόκειται νὰ λιγοστέψῃ τὴ ζωὴν. Δὲν κα- ταφρονᾷ καθόλου τὸ φέμα, σὰν μπερδεῖ νὰ ἐξυπνήσῃ τὴ ζωτικὴν δύναμιν.

(Στ' ἄλλο φύλλο τελιώνει)

“THE STRUGGLE FOR LIFE,”

«Γιὰ ν' ἀνοιχτεῖ ἓνας λάκκος, πόσα κρίνα γύρω ξεριζωτὰ καὶ πατημένα!»

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Σὰ χαμόγελο, ἡ ζωὴ μας κυλοῦσε. Τώρα πᾶσι πιά! Τὸ σιάχνι μέστωσε. Ὁ θεριστὴς μὲ δρεπάνι στ' ἀτσαλένια τὰ χέρια, προσμένει..

Χόπ! Στ' ἄλογα πηδῆχτε. Ἐνα κορμί, σὰν Κένταυροι γενήτε... Γ' ἀφηνιασμένο ταῖτι —ἡ μοῖρα καλὴ γιὰ κακὴ, δὲν τὸ ξέρω! —θὰ ξεχυθεῖ. Ὅσο κι' ἂν τὰ γκέμια κρατᾷς, δὲν τὸ βαστάς. Τὸ μοιρόγραφο τέτιο...

Ὅσο ἡ ψυχὴ μας κι' ἂν πετάσῃ στὰ με- γάλα· ὅσο κι' ἂν ποθοῦμε, σ' ἀπάτητες κορ- φὲς ν' ἀνεβούμε βουνῶν... Τίποτα. Τὰ πό- δια λιγάνε.

Κάπου ὀρθρίζει. Μιά ἄλλη σημάια κυ- ματίζει. Ἀς πετάξῃ ἐκεῖ ἡ ψυχὴ, τὸ κορμί μας... Μᾶς προσμένουνε κι' ἄλλοι καὶ πέρα. Μπουλούκια, φουσσᾶτο...

Τὰ μάτια ὁλονῶν εἶναι κόκκινα. Τὰ χεῖλια σπαρταροῦν, ψιθυρίζουν. Κάτι γροθιὲς ἀγνάν- τια στὸν ἥλιο φεγγίζουν...

Εἶναι τ' ἀδέρφια μας. Οἱ πονεμένοι. Οἱ σκλάβοι τῆς ζωῆς... Ἐκεῖ...

γιὰ νὰ πλάσῃς — πρὸπλασμί, μὴ τῷ θεῷ σοποῦσε — τὸ γιομάτο νεῦρα ἔργου σου: «τὴ δίψα τῆς ζωῆς»... Ἐσὺ ποιητὴ κι' ἀδερφο- ποιτὴ μου, πού τὰ ὄνειρά σου κύκλωνε τὸ στεφάνι τῆς ἀγάπης... Ἐσὺ ζουγράφε, πού ἀπ' τὸ χροστήρι σου θὰ στάλαζεν ἀδινῆ δρο- σιὰ τῆς Τέχνης... Ἐσὺ... Ἐγώ... Ὅλοι μας. Ἐκεῖ...

Ἀσπρογαλλίζουν οἱ κορφές...

Ἄλλοίμονο! Τὸ μεγάλο τὸ «πρέπει» στὰ μικρὰ μᾶς κυλάει... «Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴ ζωὴ!» Γονάτισε. Σπάσε μετὰ τὸ σφυρί, κομματάκια, κομμάτια, τὸ μεγάλο σου ἔργο. Δούλαψε... Νά! Μιά προτομὴ μπακάλη, σ' ἀκαρτεράει καὶ σοῦ γελᾷ σου γελᾷ μετὰ τὰ χεῖλια τῆς τὰ γιομάτα λαγνεῖα... Σ' αὐτήν... Τί νὰ γείνει!... Κακὸς ὁ βραχνᾶς... Μὰ, πρέπει νὰ ζήσεις Καὶ γιὰ τὴν ὥρα — ἄλλοίμονο! — ἔτσι...

Ὅνσιρο. φτερούγισμα ψυχῆς· ἰδανικόν, Θεὸς σου:

Ὁ Μαρωνᾶς...

Γονάτισε.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ